

AĞUSTOS AYI FİYAT GELİŐMELERİ

6 Eylül 2022

 TÜRKiYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Özet

Tüketici fiyatları Ağustos ayında yüzde 1,46 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,61 puan yükselişle yüzde 80,21 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, tüketici yıllık enflasyonu enerji ve gıda gruplarında gerilerken diğer gruplarda yükselmiş, enflasyondaki artışa en belirgin katkı temel mal ve hizmet gruplarından gelmiştir. Temel mal grubunda yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükseliş kaydetmiştir. Bu dönemde, hizmet grubunda yıllık enflasyon ulaştırmada gerilerken, diğer hizmetler ve kirada daha belirgin olmak üzere diğer alt gruplarda artmıştır. Gıda grubunda yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada taze meyve ve sebze fiyatları öncülüğünde düşüş kaydederken, işlenmiş gıdada yükselmeye devam etmiştir. Enerji enflasyonu, uluslararası ham petrol fiyatlarındaki görünümüne bağlı olarak gerileyen akaryakıt fiyatlarıyla düşüş göstermiştir. Uluslararası emtia fiyatlarındaki görünümüne paralel olarak üretici fiyatlarında aylık enflasyon önceki aylara kıyasla yavaşlarken, yıllık enflasyon bir miktar gerilemiştir. Bu görünüm altında, mevsimsellikten arındırılmış verilerle B ve C göstergelerinin aylık değişimleri yüksek seviyelerini korurken, yıllık enflasyonlarındaki artış devam etmiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Ağustos ayında tüketici fiyatları yüzde 1,46 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,61 puan yükselerek yüzde 80,21 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 4,07 ve 4,39 puan artarak yüzde 72,53 ve 66,08 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal, hizmet ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları sırasıyla 1,41, 0,86 ve 0,05 puan artarken, enerji ve gıda gruplarının katkısı 1,02 ve 0,69 puan azalmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, aylık artış önceki aya kıyasla C endeksinde bir miktar yavaşlarken B endeksinde yatay seyretmiştir (Grafik 3). Aylık fiyat artışları B endeksini oluşturan alt gruplardan temel mallar ve işlenmiş gıdada bir miktar azalırken, hizmette sınırlı bir artış kaydetmiştir (Grafik 4).

Hizmet fiyatları Ağustos ayında yüzde 3,16 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 2,85 puan yükselişle yüzde 54,30 olmuştur. Bu dönemde yıllık enflasyon akaryakıt fiyat görünümüne de bağlı olarak ulaştırma grubunda bir miktar gerilerken, diğer hizmetler ve kirada daha belirgin olmak üzere diğer alt gruplarda artış kaydetmiştir (Grafik 5). Diğer hizmetler alt grubunda fiyatlar yüzde 3,96 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon yüzde 49,74 olmuştur. Bu alt grupta fiyat artışları genele yayılırken, üniversite harcındaki yükselişe bağlı olarak eğitimin yanı sıra sağlık, eğlence-kültür ve sigorta hizmetleri öne çıkan alt kalemler olmuştur. Kira grubunda aylık artış yüzde 4,40 ile yüksek seyretmiş, mevsimsellikten arındırılmış veriler önceki aylara kıyasla hızlanmaya işaret etmiştir. Lokanta-otel grubu fiyatlarının gerek yemek gerekse de konaklama hizmetlerine bağlı olarak yüzde 3,31 oranında yükselmesiyle alt grubun yıllık enflasyonu yüzde 80,95 seviyesine ulaşmıştır. Ulaştırma hizmetlerinde şehir içi yolcu taşımacılığı, havayolu ile yolcu taşımacılığı ve kargo ücretlerindeki artışların karayoluyla şehirler arası yolcu taşımacılığındaki düşüş ile dengelenmesi sonucunda bu dönemde fiyatlar nispeten yatay seyretmiş ve grup yıllık enflasyonu 0,42 puan gerileme kaydetmiştir.

Temel mal grubunda Ağustos ayında yıllık enflasyon 5,98 puan artışla yüzde 76,91 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 6). Dayanıklı mal fiyatları (altın hariç) Ağustos ayında yüzde 2,65 oranında artmış, bu gelişmede otomobil ve beyaz eşya kalemleri öne çıkmıştır. Böylelikle, bu alt grupta yıllık enflasyon yüzde 91,79 seviyesine ulaşmıştır. Giyim ve ayakkabı grubunda fiyatlar, bir önceki ayda da olduğu gibi mevsim normallerinin aksine artış kaydetmiş (yüzde 1,21), yıllık enflasyon 5,93 puan yükselişle yüzde 37,38 olmuştur. Diğer temel mallarda ise fiyat artışları grup geneline yayılmakla birlikte ev ile ilgili temizlik malzemeleri, ilaç ve kişisel bakım ürünleri dikkat çekmiş, grup aylık enflasyonu yüzde 4,64 olarak gerçekleşmiştir.

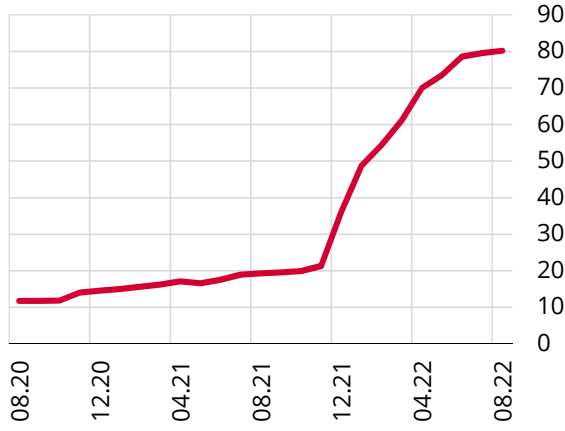
Enerji fiyatları Ağustos ayında yüzde 2,68 oranında gerilemiş, grup yıllık enflasyonu 7,54 puanlık düşüşle yüzde 121,73 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 7). Bu gelişmede, uluslararası ham petrol fiyatlarındaki geri çekilmeyi takiben akaryakıt fiyatlarında gözlenen düşüşün etkisi hissedilmiştir. Akaryakıt fiyatları Temmuz ayındaki gerilemenin ardından bu dönemde yüzde 7,79 oranında düşüş göstermiştir. Diğer yandan, şebeke suyu ve kömür, odun gibi katı yakıt fiyatlarındaki artış eğilimi devam etmiştir.

Gıda ve alkolsüz içecek fiyatları Ağustos ayında yüzde 0,85 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 4,40 puan azalarak yüzde 90,25 olmuştur (Grafik 7). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada 11,49 puan düşüşle yüzde 79,51'e gerilerken, işlenmiş gıdada 2,36 puan artışla yüzde 100,38 seviyesine yükselmiştir (Grafik 8). İşlenmemiş gıda grubunda mevsimsellikten arındırılmış veriler bu dönemde taze meyve-sebze fiyatlarında gerilemeye işaret etmiştir. Diğer işlenmemiş gıda kaleminde yumurta ve pirinç fiyatlarındaki artışlar öne çıkarken, beyaz et fiyatlarındaki azalış sürmüştür. İşlenmiş gıda fiyatlarında görülen yüzde 3,41 oranındaki artışta ise ekmek-tahıllar, şeker ve bağlantılı ürünler, konserve sebze ürünleri ile alkolsüz içecekler öne çıkan kalemler olmuştur.

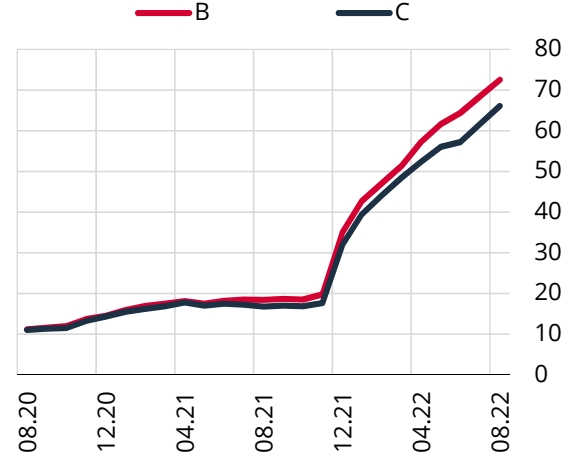
Yurt içi üretici fiyatları Ağustos ayında yüzde 2,41 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,86 puan düşüşle yüzde 143,75 olmuştur (Grafik 9 ve Tablo 2). Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubunda gerilerken, diğer alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 10). Alt gruplar geneline yayılan fiyat artışları Ağustos ayında da devam ederken, tütün ürünleri, diğer madencilik ve taşocakçılığı ürünleri, temel eczacılık ile kağıt ve kağıt ürünlerindeki fiyat artışları dikkat çekmiştir. Diğer taraftan, uluslararası emtia fiyatlarındaki gerilemenin etkisiyle rafine edilmiş petrol ürünleri ve ana metal alt gruplarındaki fiyat düşüşleri sürmüştür.

Grafik ve Tablolar

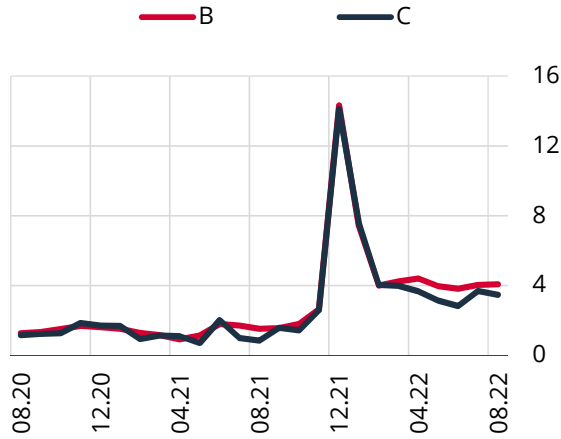
Grafik 1: TÜFE (Yıllık % Değişim)

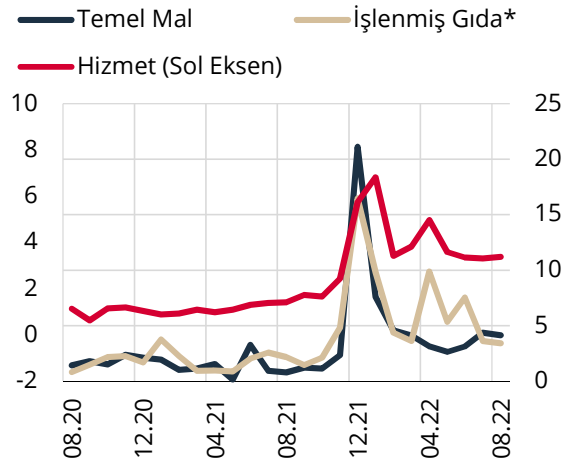
Grafik 2: B ve C (Yıllık % Değişim)

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık % Değişim)

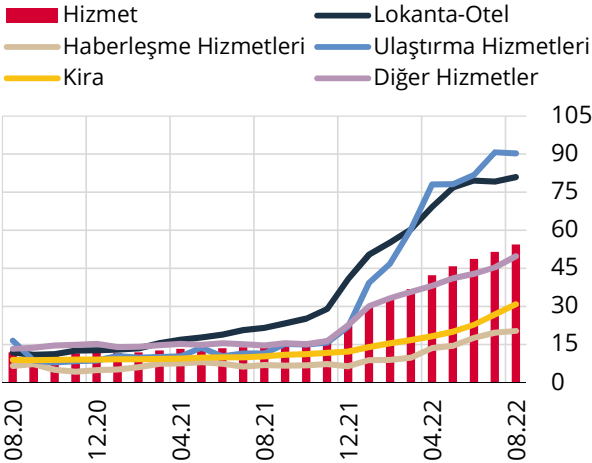

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri (Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık % Değişim)

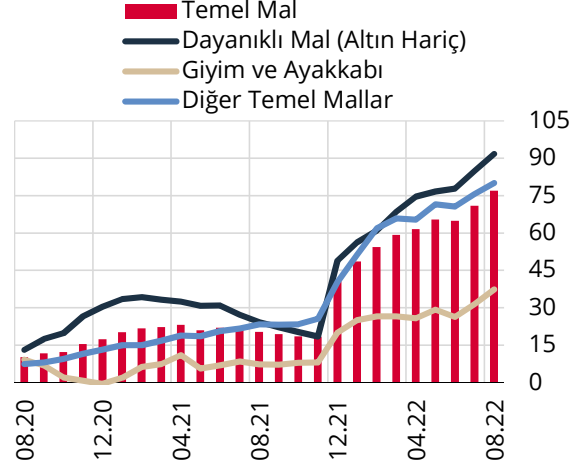

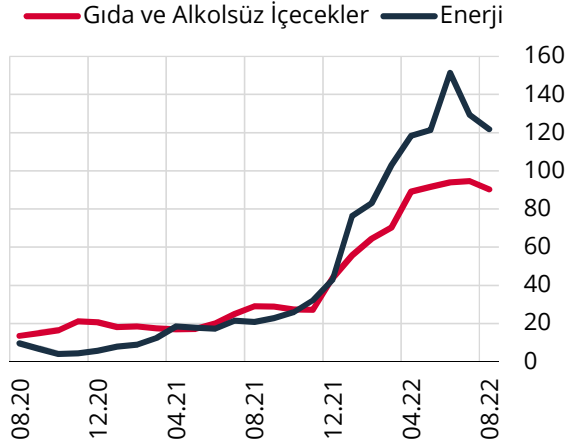
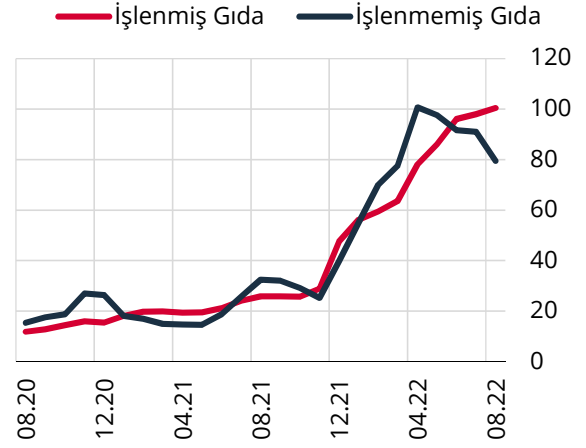
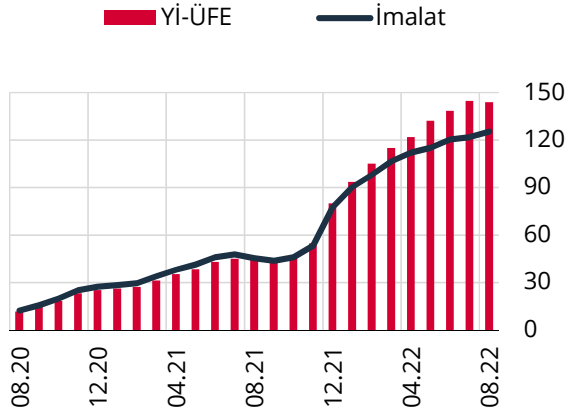
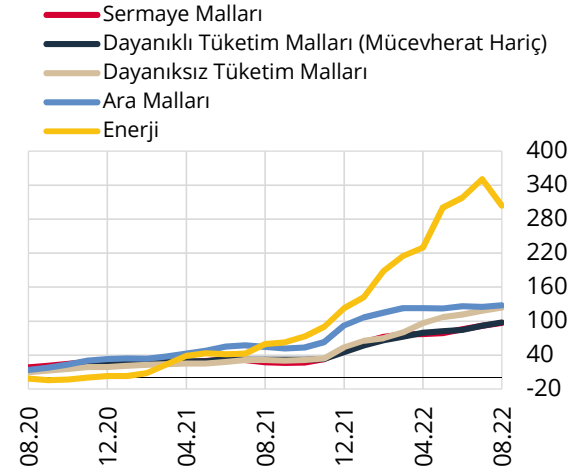
* İşlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Grafik 5: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

Grafik 6: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 7: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)**Grafik 8: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda (Yıllık % Değişim)****Grafik 9: Yi-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)****Grafik 10: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları (Yıllık % Değişim)**

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ağu.22	Ağu.21	Ağu.22	Ağu.21
TÜFE	1,46	1,12	80,21	19,25
1. Mallar	0,92	1,07	89,89	21,59
Enerji	-2,68	0,63	121,73	20,72
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,85	3,18	90,25	29,00
İşlenmemiş Gıda	-2,02	4,26	79,51	32,45
Taze Meyve-Sebze	-6,31	10,08	50,85	40,38
Diğer İşlenmemiş	0,07	1,35	95,30	28,53
İşlenmiş Gıda	3,41	2,19	100,38	25,82
Ekmek ve Tahıllar	3,76	1,80	106,68	23,91
Diğer İşlenmiş	3,22	2,39	97,03	26,80
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	2,69	-0,40	78,36	16,57
Temel Mallar	3,06	-0,43	76,91	20,28
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	2,65	-1,02	91,79	24,21
Giyim ve Ayakkabı (*)	1,21	-3,16	37,38	7,29
Diğer Temel Mallar	4,64	2,08	80,12	23,27
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,09	0,18	82,49	1,79
Altın	4,47	-2,44	106,45	7,38
2. Hizmetler	3,16	1,25	54,30	13,88
Kira	4,40	1,17	30,81	10,22
Lokanta ve Oteller	3,31	2,27	80,95	21,48
Ulaştırma Hizmetleri	0,16	0,38	90,29	11,41
Haberleşme Hizmetleri	1,64	1,09	20,29	6,87
Diğer Hizmetler	3,96	0,91	49,74	14,62
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	3,17	0,74	72,53	18,46
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	3,10	0,38	66,08	16,76
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,06	0,69	80,22	18,58
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,38	1,26	80,10	20,60

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Ağustos 2022		Ağustos 2021	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	2,41	143,75	2,77	45,52
Madencilik	3,56	4,10	153,28	2,72	31,81
İmalat	87,43	2,94	125,43	1,24	45,37
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	84,97	3,29	121,42	1,51	43,44
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,27	3,86	123,84	1,32	37,20
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	8,29	-1,07	348,39	19,53	48,39
Su Temini	0,72	4,03	90,01	0,90	28,61
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Mali		3,20	127,82	2,12	54,71
Dayanıklı Tüketim Malları		4,55	99,54	1,07	29,12
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		4,67	97,84	1,38	31,98
Dayanısız Tüketim Malları		3,69	124,14	0,94	31,49
Sermaye Mali		3,03	96,53	0,45	27,48
Enerji		-1,71	303,48	9,77	59,39

Kaynak: TÜİK.